

סאיגון

הפיצצות נפרו עם אור השחר

הוא העריך את הפצצה במומחיות של איש-מקצוע: „אמנם היו רק שני מטוסי-קרב ישנים; אבל לא יתכן שרק שני טייסים עשו את כל העסק על דעת עצמם. היו אתם עוד אנשים. והם תכננו את המיבצע בקפדנות. לפי כמות התחמושת, הפצצות והנפלאם שנשאו, אני מניח שלקחו מינימום של דלק במיכלים ושהם זרקו את המיכלים הרזרביים. ברור לגמרי שרצו לגרום מכסימום של נזק במינימום של זמן.“

„כמה חיילים אתה מעריך שיש עכשיו מסביב לארמון?“ שאלתי.

„לפחות שני גדודים. מבלי לקחת בחשבון את המשטרה וחיל-הים. ובחזית — אין די חיילים!“

★ ★ ★

מתי תבוא ההתקפה?

החזית בווייטנאם (ארץ הדרום) היא בכל מקום. כי המלחמה המתנהלת בה אינה מלחמה סדירה, לאורך קחים ומוצבים קבועים. זוהי בעיקר מלחמת גרילה. סאיגון הבירה, בת שני מיליון תושבים, אינה רחוקה מחזית זו. עכשיו, אחרי שהסתיימה למעשה מלחמת הפליץ באלג'יריה, זוהי המלחמה הגדולה ביותר המתנהלת בעולם. מספר הרוגיה, משני הצדדים, מגיע לכדי אלף איש לחודש.

הכוחות, פחות או יותר, שחיים בגודלם. אך היתרון בצד הווייטקונג הקומוניסטית. אמנם, אנשיה מאורגנים בפלוגות, בגדודים ואף בחטיבות. אולם הם פועלים לרוב כלוחמים בלתי-סדירים. אין הם לובשים מדים, ואין הם רתוקים לבסיסים קבועים. הם בכל מקום. הטקטיקה שלהם היא להלום — ולהיעלם.

מאת

שלום כהן

היערכות הצבא הווייטנאמי המונה עתה כ-170 אלף איש, מקלה עליהם את המלאכה. כי צבא זה ערוך ברובו במוצבים ובקחים קבועים, והוא יכול רק להמתין להתקפת הווייטקונג. שתמיד תבוא לפתע. כאשר יוצאים יחידות לסיוור, אין הן יודעות איוה שטח בטוח ואיוה מסוכן. כי בווייטנאם אין עורף ואין חזית. בכל רגע יכולים להיתקל במארב של הווייטקונג, ואילו האיכרים אינם מוכנים לספק ידיעות. הם פותחים מהווייטקונג, קובעים דוברי סאיגון, „ולכן הם מספקים להם אוכל ואפילו לוחמים.“

ואילו האנאי, בירת צפון ווייטנאם, מכריזה: „איכרי הדרום הם לציננו — כי אנו מבטיחים להם שיחזרו מן השלטון הרקוב של גנג דין דיים.“ עובדה היא, כי רבע מכפרי ווייטנאם הדרומית נמצאים תחת שלטון הקומוניסטים — לרוב מרצונם הטוב.

האמריקאים, שבמשך שבע שנים הזרימו כסף ונשק והניחו לממשלת סאיגון לעשות פחות או יותר כרצונה, החליטו לקחת את העניינים יותר לידיהם. כצעד ראשון הנהיגו עתה תורת-לחימה חדשה. תחת הלוחמה הסדירה, יתרכו עתה הצבא הווייטנאמי בפעולות-פתע, באותם האמצעים אותם נוקט הווייטקונג. קרוב לארבעת אלפים מדריכים אמריקאיים מאמנים את הצבא הסדיר בלוחמה זעירה, בניידות ובסבילות גופנית. הם מוציאים את הצבא יותר ויותר מן המוצבים ומן הכפרים, מפעילים אותו במארבים ובפעולות-פתע נגד דרכי ההסו תננות של הווייטקונג. את השמירה על הכפרים העבירו לידי יחידות של הגנה מרחבית, המגויסות מבין האיכרים והמזויינות בנשק אמריקאי חדיש.

האמונה היסודית של „האמריקאים: אם לא תבוא התקפה כללית של הווייטקונג תוך שנתיים, יוכלו האמריקאים במשך תקופה זו להביא את הצבא הווייטנאמי למצב בו יוכל ליטול את היוזמה לידי ולהתגבר על הווייטקונג.“

אבל אין כל בטחון שיוכרו לשנתיים המיוחלות. לפי כל הסימנים מגביר הווייטקונג לאחרונה את זרם האנשים והציוד מן הצפון, לאורך מה שמכונה „דרך הו צ'י-מיין“, על שם נשיא ווייטנאם הצפונית. לא מן הנמנע, כי ריכוז זה מיועד להתקפה כללית, בכל רחבי המדינה, שתביא לבריחת גנג דין דיים מסאיגון והחלפתו בממשלה קומוניסטית. במקרה

ווייטנאם חולקה לשתי מדינות, אחרי שהצרפתים אוצלו לעזבה, ב-1956. בכל מדינה כ-13 מיליון תושבים.

ימזום של מטוס התגבר וקרב. רעש המנועים עבר מעל ראשי, וכעבור שניות — טראה! כאילו הפיל מישהו חפץ כבד. התהפכתי במיטתי וניסיתי להירדם שנית. אך רעש המטוס לא הניח לי. שוב טירטור מנועים — ושוב רעש גדול של משהו נוֹר פל. התבוננתי בשעון: 7.15 בבוקר. איוז שעה בלתי-אנושית בשביל תנועה אחירית כזאת!

ושוב נשמע טראה. הפעם קפצתי ממיטתי. כבר שמעתי רעש דומה לאפעם בחיי, אבל זו הפעם הראשונה, ששמעתיו בעיר זרה, כשאני שוכב במיטה של מלון מהודר. לא נותר בי כל ספק: היתה זאת הפצצה אחרי רית.

כאילו לאשר את השערת, נשמעו נביחות קצרצרות של מיקלע כבד. ניגשתי ל-חלוני ופתחתי את התריסים. ממרחק כמה עשרות מטרים בלבד היתמר עשן סמיך, וכל הזמן חגו שני מטוסים באחיר. מדי פעם צלל אחד מהם, הטיל פצצה או ירה צרור אל אותה מטרה עשנה. עם כל פצצה, הזדעזע הבניין של מלון קונטיננטל פאלאס כאילו נפגע הוא עצמו. יכולתי אפילו ל-שמוע את שריקת הקליעים. במסדרון שלפני חורי, הדהדה מפולת של הטיח המתפורר מכוח ההדף.

תינוק יילל בחדר הסמוך. אשה צוחה בצרפתית היסטורית: „אלוהים, מה קורה הי פעם?“ וקולו של גבר ניסה להרגיע אותה: „רק מפציצים את ארמון הנשיא. אל תדאגי!“

★ ★ ★

הנשיא מופיע

הנשיא לארמון העצמאות. ביתו הרשמי של הנשיא בסאיגון, בדיוק בזמן כדי לראות את המטוס האחרון יורה צרור אחי רון. מן האגף השמאלי של הארמון עלה עשן סמיך. „פצצת נפלאם!“ הסביר לי ב-התרגשות קצין-משטרה, שהסתתר בכניסה לבית הסמוך.

כעבור שניות נשמעו צופרי אמבולנסים צבאיים ומכוניות-כבאים אדומות. התקרבת אתם עד לארמון. זהו בניין יפה ורחב, בן שלוש קומות. מסביב היו פזורים ענפים של ארמון-הנשיא, הביט בעיניים בוהות בהרס. האגף הימני של הארמון היה הרוס כולו. הכבאים התזו עליו מים, שעה שאנשי העזרה-הראשונה הוציאו פצועים על אלונקות. ספרתי ארבעה פצועים, חיילים משומרי הארמון. לנשיא עצמו, כנראה, לא אונה דבר.

תוך דקות ספורות התמלאה הרחבה שלפני הארמון: שוטרים, חיילים, גיפים. כמה דמויות לבושות-אזרחית הופיעו במרפסת של הקומה התחתונה, באגף השמאלי: הנשיא נגו דין דיים ופמלייתו. הוא נמך כמה הוראות ונעלם. ואז החלו להרחיק את הצלמים והעיתונאים. „אני מבקש סליחה“, פנה קצין-משטרה בצרפתית, „אסור לצלם. זאת פקודת הנשיא עצמו!“ כאשר פנית מן הארמון לעבר מלוני, קשה היה להכיר את הרחובות השקטים, בהם עברתי לפני פחות משעה. בכל מקום עמדו חיילים. טאנקים מפסו עמדות בהצלבותיות, זחלמים גדושי-חיילים חסמו את המעברים. השדרה הרחבה, המובילה אל חזית הארמון, דלתה לנקודת-היערכות של חטיבה קרבית, המתכוננת לפעולה.

החיילים והשריון יצרו טבעת סביב לארמון, בעומק של 200 מטרים: עיגול בתוך עיגול. מקלענים ורובאים השתחוו מאחורי גדרות, גיפים חמושים במיקלעים סיירו ברחובות, טאנקים הסתתרו בתוך הצרות הבתים. אם אמנם היו למפציצים בני-ברית שהתכוננו לעלות על הארמון ולכבוש — היו עתה כל הסיכויים שיתפתח קרב רציני מאד.

★ ★ ★

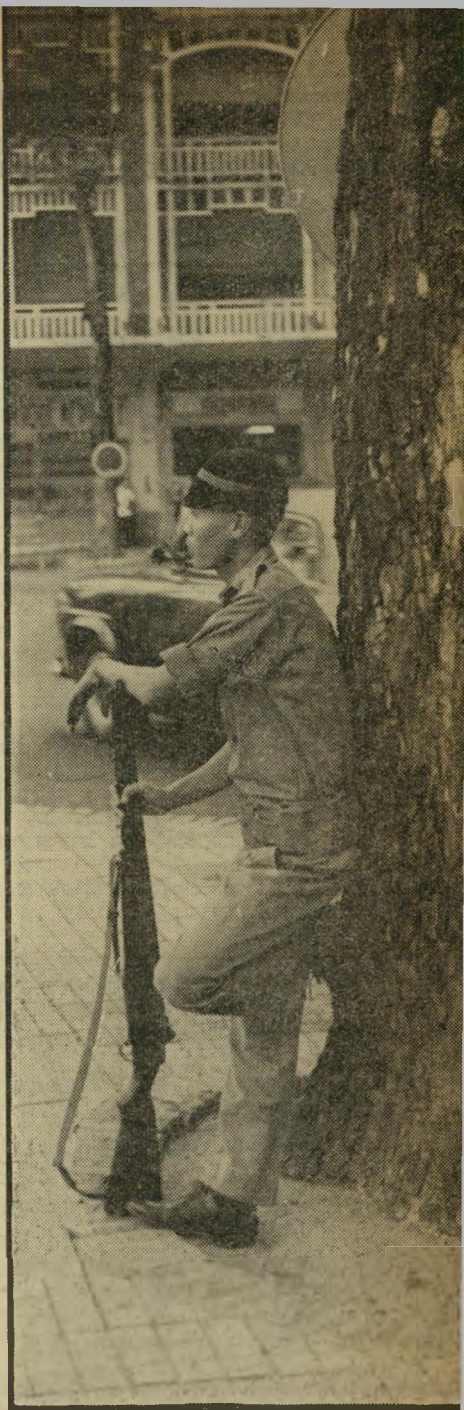
„ובחזית — אין חיילים!“

בכנסתי לחדר-האוכל של בית-המלון. האחירה המנומסת הרגילה של תמול-שלושם נעלמה. כולם דיברו עתה בקול רם, סיפרו איש לרעהו את רשמיהם. לרוב היו אלה אמריקאים צעירים: קצינים וחיילים, שנשלחו הנה כיועצים לממשלת וייטנאם הדרומית, במלחמתה הממושכת נגד צפון וייטנאם הקומוניסטית ונגד לוחמי-הגרילה הקומוניסטים המקומיים.

לפתע נשמע צרור יריות. אי-אפשר היה לדעת היכן נורה ולאיוה כיוון. אבל הוא נשמע קרוב למדי. יושבי חדר-האוכל קפצו משולחנותיהם: מי לצלם את המתרחש, מי להסתתר בחלק האחורי של האולם. סמל אמריקאי במדים, ואשה שישבה בחברתו, השליכו את עצמם על הרצפה. אך אחרי הצרור הבוודי, חזר והשתרר שקט, וכל אחד חזר להמשיך בארוחת-הבוקר שלו.

„בחי שזה מגעיל!“ הפליט אחד האמריקאים הצעירים וביקש רשות להתיישב ליד שולחני. „ראיתי אותך הבוקר ליד הארמון. מחזה נחמד, לא?“ הוא הציג את עצמו כסגן-מישנה, שבא לסאיגון לבלות חופשה של שבוע ימים. „אני כבר שלוש חודשים בחזית“, סיפר, „יורים עלינו ומפגיזים אותנו כל הזמן. חשבתי לבוא קצת לנוח בסאיגון — וראה מה שאלה הולכים ועושים.“

עוד יותר מהפרעת החופשה, הגעילה אותו העובדה שארצות-הברית עושה את כל המאמצים, ומוציאה תוך כדי כך מיליוני דולר כדי לעזור לצבא וייטנאם ללחום בקומוניסטים — הולכים אלה ומבזבזים את התחמושת ואת המרץ במלחמת-אזרחים. „אפשר לחשוב שאין להם אויב מבחין, ושאינו סכנה שהקומוניסטים יחסלו את כולם גם יחד.“

רחוב באסיה

העיר — סמל לשלטון הנכפה על האזרחים.

מהומה בסאיגון
אזרחים ווייטנאמים מחפשים מחסה מפני הכדורים. תמונה זו צולמה בעת המרידה הקודמת, כששלושה גדודי צנחנים ניסו לאלץ את הנשיא להסכים לשניונים במשטר שיבטיחו זכויות לאזרחים.